

INDKØBSMÅL 6 – BØRNEARTIKLER

11. april 2023

Partnerskabets medlemmer har forpligtet sig til:

- At følge de fælles konkrete indkøbsmål
- At have en offentligt tilgængelig indkøbspolitik, hvoraf det fremgår, at miljøhensyn er et væsentligt parameter i forbindelse med indkøb

Partnerskabet for Offentlige Grønne Indkøb er baseret på fælles forpligtende grønne indkøbsmål. Partnerskabet stræber imod både at forny gamle mål og formulere nye indkøbsmål. Indkøbsmålet er et værktøj til at stille miljøkrav i indkøb, og dermed påvirke markedet og sikre positiv effekt på det globale og lokale miljø.

Indkøbsmålet for børneartikler har til formål at beskytte børn og unge mod udsættelse for produkter indeholdende sundhedsskadelige kemikalier, når de opholder sig i offentlige institutioner. Dernæst skal produkterne generelt være bæredygtige og bidrage til en cirkulær økonomi. Følgende produktkategorier, som omfatter produkter der er konstrueret eller beregnet til – udelukkende eller delvist – at blive brugt til og af børn under 14 år, er omfattet af indkøbsmålet:

- Legetøj (side 2)
- Hobby- og beskæftigelsesprodukter (side 4)
- Pleje- og omsorgsprodukter til børn og babyer (side 6)
- Emballage (side 8)

Sekretariatet fralægger sig ansvaret for korrekt henvisning til relevante tilknytningskriterier jf. betingelserne i udbudsloven §46, stk. 1, nr. 1, der omhandler, at miljømærkekravene skal være forbundet med kontraktens genstand og egnede til at definere egenskaberne ved kontraktens genstand.

Vær desuden opmærksom på, at versions-/og generationsnumre for Svanemærket og EU-blomstens kriteriedokumenter løbende revideres. Disse bør derfor kontrolleres regelmæssigt.

POGI-kriterier

1. Generelle krav

1.1. Det er et krav, at de tilbudte produkter overholder gældende standarder, mærkninger, certificeringer mv., der gør produktet lovligt at anvende i Danmark.

Find oversigt over love og regler på Miljøstyrelsens hjemmeside:

<https://mst.dk/kemi/kemikalier/fokus-paa-saerlige-produkter/>

Legetøj: <https://mst.dk/erhverv/sikker-kemi/kemikalier/fokus-paa-saerlige-produkter/legetoej>

Leverandøren skal til en hver tid i kontraktperioden kunne dokumentere overholdt lovgivning inden for 14 dage hvis adspurgt.

1.2. Det er et krav, at legetøjsprodukter ikke fremgår på listen over farlige og mangelfulde produkter, som fremgår på www.produkter.dk/mangelfuldeprod eller på Sikkerhedsstyrelsens liste over farlige produkter for børn (fra før 10. juli 2021) på https://www.sik.dk/farlige-produkter?field_product_category_target_id=17

Legetøj

Produktgruppen 'legetøj' omfatter produkter der er konstrueret eller beregnet til – udelukkende eller delvist – at blive brugt under leg af børn under 14 år herunder tekstilegetøj, elektronisk og elektrisk legetøj, kemisk legetøj, trælegetøj og plastlegetøj. Det er op til det enkelte POGI-medlem at vurdere, hvorvidt et udbud og indkøb falder under produktgruppen 'legetøj'.

2. Krav til miljømærkning

2.1. Svanemærket, EU-Blomsten eller andre Type 1 miljømærker

#Udbud: Såfremt der er tilgængelige produkter på markedet, der lever op til Svanemærket eller EU-Blomstens kriterier eller andre Type 1 miljømærker, skal udbyder bruge disse mærker som minimumskrav, tildelingskriterium eller konkurrenceparameter.

Kriterierne til legetøj er defineret i Svanemærkets kriteriedokument med produktspecifikke krav for legetøj generation 3 krav O2-O82. Relevante kriteriesæt: <https://www.svanemaerket.dk/krav/legetoj-095#kriteriedokumenter>

OBS - til inspiration: Man kan med fordel orientere sig i Københavns Kommunes Grønne Opslagsværk for Bæredygtige Indkøb, som løbende opdateres. Her findes en kategorisering af indkøbsområder efter udbredelsen af miljømærker.

#Indkøb: For legetøj hvortil der er formuleret kriterier under Svanemærket og/eller EU-Blomsten, og hvor der er produkter tilgængelige, der lever op til disse, skal POGIs medlemmer købe legetøj, der lever op til de relevante kriterier i miljømærkerne: Svanemærket, EU-Blomsten eller andre Type 1 miljømærker.

Der skal indkøbes miljømærket legetøj, hvor markedet for miljømærkede produkter opfylder kommunens indkøbsbehov.

2.2. FSC og PEFC eller tilsvarende

#Udbud: Alle træbaserede legetøjsartikler skal opfylde kriterierne for bæredygtigt træ som beskrevet i Miljøstyrelsens indkøbsvejledning 'Sikring af bæredygtigt træ i offentlige aftaler om vareindkøb, tjenesteydelser og bygge- og anlægsarbejder' såfremt der findes certificerede varer af de træbaserede produkter.

Til støtte for krav om dokumenterbart bæredygtigt træ har Naturstyrelsen foretaget en vurdering af to certificeringsordninger, FSC og PEFC, og p.t. anerkendt begge som garantier for bæredygtigt træ som defineret i vejledningen.

Såfremt der er produkter på markedet, der lever op til FSC- eller PEFC-mærkets kriterier eller lignende, skal udbyder bruge disse mærker som minimumskrav, tildelingskriterium eller konkurrenceparameter.

Find konkrete testeksemplarer på kriterier til kravspecifikation og dokumentation i vejledningens kapitel 7: <https://www.mst.dk/media/113815/vejledning-i-baeredygtigt-trae.pdf>

#Indkøb: For legetøj hvortil der er formuleret kriterier under miljømærkerne FSC og/eller PEFC og hvor der er produkter tilgængelige, der lever op til disse, skal POGIs medlemmer købe legetøj, der lever op til de relevante kriterier i miljømærkerne eller tilsvarende.

Der skal indkøbes miljømærket legetøj, hvor markedet for miljømærkede produkter opfylder udbyders indkøbsbehov

2.3. Miljøstyrelsens sikkerhedskrav

Det er et krav at overholde Miljøstyrelsens sikkerhedskrav som legetøj skal leve op til samt at udvise særlig opmærksomhed for legetøj til børn under tre år:

- Sikkerhedskrav: <https://mst.dk/kemi/kemikalier/fokus-paa-saerlige-produkter/legetoej/hvilke-sikkerhedskrav-skal-legetoej-leve-op-til/>
- Børn under tre år: <https://mst.dk/kemi/kemikalier/fokus-paa-saerlige-produkter/legetoej/hvad-skal-jeg-vaere-saerligt-opmaerksom-paa-ved-forskellige-legetoejstyper/>

2.4. anbefalinger

2.4.1 Engangslegetøj og legetøj der inkluderer fødevarer bør ikke være en del af POGI-medlemmernes sortiment.

2.4.2. Hvis der for nogle typer produkter findes miljømærkekriterier, men der ikke er produkter tilgængelige på markedet der lever op til kravene, kan det vægte positivt i tilbudsevalueringen, hvis tilbudsgiver forpligter sig til med tiden at kunne levere produkter som lever op til kriterierne for Type 1 mærker.

3. Yderligere krav til beskyttelse mod uønsket kemi

3.1. Manglende miljømærkning

For nogle typer legetøj er der endnu ikke formuleret Type 1 kriterier. Dette gælder fx: Legetøj, som ikke indgår i EU's Legetøjsdirektiv, Elektronisk legetøj, engangslegetøj, balloner, legetøj som indeholder flydende dele (også indkapslede) og legetøj, som er fastgjort til eller inkluderer fødevarer.

Se Svanemærkets kriteriedokument for legetøj, generation 3; Bilag 1. Liste over produkter, som ikke er omfattet af EU's Legetøjsdirektiv 2009/48/EF: <https://www.svanemaerket.dk/krav/legetoj-095#kriteriedokumenter>

Medlemmer af POGI der ønsker at købe legetøj, hvor der ikke er formuleret Type 1 kriterier, skal kræve at disse produkter lever op til følgende krav:

Det er et krav, at alt legetøj skal være uden ftalater, bromerede flammehæmmere, sundhedsskadelige tungmetaller, organiske opløsningsmidler, kræftfremkaldende azofarvestoffer, formaldehyd og parfume- og duftstoffer.

Leverandøren skal til en hver tid i kontraktperioden kunne dokumentere overholdt af dette krav inden for 14 dage hvis adspurgt.

- Det betyder bl.a., at legetøjet er fri for nedenstående i enhver tilgængelig form, herunder også ved inhalering:
 - Stoffe på EU's kandidatliste i henhold til REACH, 1907/2006/EC artikel 59, stk. 10
 - Stoffe som af EU er vurderet til at være PBT-stoffer (persistente, bioakkumulerbare og toksiske) eller vPvB-stoffer (meget persistente og meget bioakkumulerbare) i henhold til kriterierne i bilag XIII i REACH
 - Alkylphenoler, alkylphenolethoxylater eller andre alkylphenolderivater
 - Butylhydroxytoluen (BHT) og Butylhydroxyanisole (BHA)
 - Stoffe, der kan fremkalde kræft, skade arveanlæg eller skade reproduktionsevne.
 - Tungmetaller (herunder ingen belægninger af kadmium, krom, nikkel, kobber, tin eller bly)
 - Ftalater
 - Halogenerede organiske forbindelser (fx PFOA, PFOS og halogenerede flammehæmmer)
 - Flygtige aromatiske forbindelser (VAH)
 - Flygtige organiske forbindelser (VOC) i mere end 3 vægt-%

4. Øvrige anbefalinger

4.1. Reservedele, reparation og holdbarhed

- For visse typer af legetøj kan levetiden forlænges, hvis der tilbydes reservedele. Ved at forlænge levetiden af legetøj formindskes ressourceforbruget og ny produktion og hermed miljøbelastningen.
- For produkter der ikke er Type 1 miljømærket, kan der stilles yderligere krav til holdbarhed/garantiperiode, samt mulighed for genanvendelse (nem adskillelse af dele)

HOBBY- og BESKÆFTIGELSESMATERIALER

Produktgruppen 'Hobby- og beskæftigelsesprodukter' omfatter produkter der er konstrueret eller beregnet til – udelukkende eller delvist – at blive brugt af børn under 14 år.

For at der ikke er overlappende indkøbsmål, omfatter denne produktgruppe udelukkende produkter, som ikke er legetøj, men som stadig er målrettet og markedsføres til børn.

Produkter som markedsføres til børn defineres af Svanemærket som produkter, hvor det enten på selve produktet, produktemballagen eller andet med produktinformation signaleres, enten i form af tekst eller design, at produktet er til børn.

Det er op til det enkelte POGI-medlem at vurdere, hvorvidt et udbud og indkøb falder under produktgruppen 'Hobby- og beskæftigelsesprodukter'

5. Krav til miljømærkning

5.1. Svanemærket, EU-Blomsten eller andre Type 1 miljømærker

#Udbud: Såfremt der er produkter på markedet, der dokumenterbart lever op til Svanemærket eller EU-Blomstens kriterier, skal udbydere bruge disse mærker som minimumskrav, tildelingskriterium eller konkurrenceparameter.

Kriterierne er defineret i Svanemærkets kriteriedokument med produktspecifikke krav for Kontor- og hobbyartikler herunder krav for Skriveredskaber, Hobbymaling, Kontor- og hobbylim, Tape (klæbemiddel på bæremateriale) og Viskelæder, generation 4, krav O2-O38.

Relevante kriteriesæt: <https://www.svanemaerket.dk/krav/kontor-og-hobbyartikler-057#kriteriedokumenter>

OBS - til inspiration: Man kan med fordel orientere sig i Københavns Kommunes Grønne Opslagsværk for Bæredygtige Indkøb, som løbende opdateres. Her findes en kategorisering af indkøbsområder efter udbredelsen af miljømærker.

#Indkøb: For 'Hobby- og beskæftigelsesprodukter' hvortil der er formuleret kriterier under Svanemærket og/eller EU-Blomsten, og hvor der er produkter tilgængelige, der lever op til disse, skal POGIs medlemmer købe produkter, der lever op til de relevante kriterier i miljømærkerne: Svanemærket, EU-Blomsten eller andre Type 1 miljømærker.

Der skal indkøbes miljømærket hobby og beskæftigelsesmaterialer, hvor markedet for miljømærkede produkter opfylder udbydere indkøbsbehov.

5.2. Hvis der for nogle typer produkter findes miljømærkekriterier, men der ikke er produkter tilgængelige på markedet der lever op til kravene, skal det vægtes positivt i tilbudsevalueringen, hvis tilbudsgiver forpligter sig til med tiden at kunne levere produkter af denne type, som lever op til svanen eller blomstens kriterier.

5.3. FSC og PEFC eller tilsvarende

#Udbud: Alle træbaserede 'Hobby- og beskæftigelsesmaterialer' herunder papir, pap, træ, bambus skal opfylde kriterierne for bæredygtigt træ som beskrevet i Miljøstyrelsens indkøbsvejledning '*Sikring af bæredygtigt træ i offentlige aftaler om vareindkøb, tjenesteydelser og bygge- og anlægsarbejder*' såfremt der findes certificerede varer af de træbaserede produkter.

Såfremt der er produkter på markedet, der lever op til FSC- eller PEFC-mærkets kriterier eller lignende, skal udbyder bruge disse mærker som minimumskrav, tildelingskriterium eller konkurrenceparameter.

Find konkrete testeksemplarer på kriterier til kravspecifikation og dokumentation i vejledningens kapitel 7: <https://www.mst.dk/media/113815/vejledning-i-baeredygtigt-trae.pdf>

#Indkøb: For 'Hobby- og beskæftigelsesprodukter' hvortil der er formuleret kriterier under miljømærkerne FSC og/eller PEFC og hvor der er produkter tilgængelige, der lever op til disse, skal POGIs medlemmer købe hobby- og beskæftigelsesmaterialer, der lever op til de relevante kriterier i miljømærkerne eller tilsvarende.

Der skal indkøbes miljømærket hobby- og beskæftigelsesmaterialer, hvor markedet for miljømærkede produkter opfylder udbyders indkøbsbehov.

6. Øvrige anbefalinger

6.1. Såfremt der inden for kategorien er produkter, der ikke kan miljømærkes, bør det undersøges hvorvidt genanvendt eller biobaseret materialer kan prioriteres, samt mulighed for levetidsforlængelse via f.eks. refills til skriveredskaber.

6.2. Miljøstyrelsen anbefalinger

Det anbefales at orientere sig i Miljøstyrelsens tips om hobbyprodukter og hobbylim på styrelsens hjemmeside: <https://mst.dk/kemi/kemikalier/saerligt-for-borgere-om-kemikalier/groenne-tips/fritiden/hobbyprodukter-og-lim/>

Pleje- og omsorgsprodukter til børn og babyer

Produktgruppen 'Pleje- og omsorgsprodukter til børn og babyer' omfatter en række kosmetiske plejeprodukter som cremer, lotions, olier, sæbe og shampoo, som markedsføres særligt til børn og babyer. Det kan også være hygiejneprodukter som vådservietter og bleer, der kan indeholde parfume og konserveringsmidler.

Det er op til det enkelte POGI-medlem at vurdere, hvorvidt et udbud og indkøb falder under produktgruppen 'Pleje- og omsorgsprodukter til børn og babyer'

7. Krav til miljømærkning

7.1. Svanemærket, EU-Blomsten eller andre Type 1 miljømærker

#Udbud: Såfremt der er produkter på markedet, der dokumenterbart lever op til Svanemærket eller EU-Blomstens kriterier, skal udbydere bruge disse mærker som minimumskrav, tildelingskriterium eller konkurrenceparameter.

Kriterierne til 'Pleje- og omsorgsprodukter til børn og babyer' er defineret i Svanemærkets kriteriedokument med produktspecifikke krav for babybleer, generation 6, krav O36-O41. Relevante kriteriesæt: <https://www.svanemaerket.dk/krav/hygiejneprodukter-023#kriteriedokumenter>

Produktspecifikke krav for hudplejeprodukter, hårplejeprodukter, dekorativ kosmetik og parfume er defineret i Svanemærkets kriteriedokument for kosmetiske produkter, generation 3, krav O1-O44. Relevante kriteriesæt: <https://www.svanemaerket.dk/krav/kosmetiske-produkter-090#kriteriedokumenter>

OBS - til inspiration: Man kan med fordel orientere sig i Københavns Kommunes Grønne Opslagsværk for Bæredygtige Indkøb, som løbende opdateres. Her findes en kategorisering af indkøbsområder efter udbredelsen af miljømærker.

#Indkøb: For 'Pleje- og omsorgsprodukter til børn og babyer' hvortil der er formuleret kriterier under Svanemærket og/eller EU-Blomsten, og hvor der er produkter tilgængelige, der lever op til disse, skal POGIs medlemmer købe de produkter, der lever op til de relevante kriterier i miljømærkerne: Svanemærket, EU-Blomsten eller andre Type 1 miljømærker.

Der skal indkøbes miljømærkede pleje- og omsorgsprodukter til børn og babyer, hvor markedet for miljømærkede produkter opfylder udbydere indkøbsbehov.

7.2. anbefaling: Hvis der for nogle typer produkter findes miljømærkekriterier, men der ikke er produkter tilgængelige på markedet der lever op til kravene, skal det vægtes positivt i tilbudsevalueringen, hvis tilbudsgiver forpligter sig til med tiden at kunne levere produkter af denne type, som lever op til svanen eller blomstens kriterier.

Såfremt der inden for kategorien er produkter, der ikke kan miljømærkes, bør det undersøges hvorvidt genanvendt eller biobaseret materialer kan prioriteres, samt mulighed for levetidsforlængelse via f.eks. refills til skriveredskaber.

7.3. Astma og allergi mærket eller tilsvarende

#Udbud: Der stilles krav til, at der for 'Pleje- og omsorgsprodukter til børn og babyer' hvortil der er formuleret kriterier under Astma-Allergi Danmark mærket, og hvor der er produkter tilgængelige, der lever op til disse, skal POGIs medlemmer købe de produkter, der lever op til de relevante kriterier i miljømærket Astma-Allergi Danmark.

Kriterierne til 'Pleje- og omsorgsprodukter til børn og babyer' er defineret i Astma-Allergi Danmark mærkets kriteriedokument med produktspecifikke krav for 'hygiejne og vævet tekstil': Kriterium 1 – 6. Relevante kriteriesæt: <https://www.allergimaerket.dk/media/azvbfago/nordic-hygiene-and-tissue-1-1-public-17-02-2022.pdf#page=6&zoom=100,72,180>

Og kriteriedokumentet med produktspecifikke krav for 'kosmetiske' produkter: Kriterium 1 – 9. Relevante kriteriesæt: <https://www.allergimaerket.dk/media/tbyjg30m/nordic-cosmetics-1-0-october-2021.pdf>

#Indkøb: For pleje- og omsorgsprodukter til børn og babyer hvortil der er formuleret kriterier under astma og allergi-mærket, og hvor der er produkter tilgængelige, der lever op til disse, skal POGIs medlemmer købe produkter, der lever op til de relevante kriterier i miljømærket eller tilsvarende.

Der skal indkøbes miljømærket pleje- og omsorgsprodukter til børn og babyer, hvor markedet for miljømærkede produkter opfylder kommunens indkøbsbehov.

7.4. Medlemmer af POGI der ønsker at købe pleje- og omsorgsprodukter til børn og babyer, hvor der ikke er formuleret Type 1 kriterier, skal kræve at disse produkter lever op til følgende krav:

Det er et krav, at alle pleje- og omsorgsprodukter til børn og babyer skal være uden ftalater, bromerede flammehæmmere, sundhedsskadelige tungmetaller, organiske opløsningsmidler, kræftfremkaldende azofarvestoffer, formaldehyd og parfume- og duftstoffer. Leverandøren skal til en hver tid i kontraktperioden kunne dokumentere overholdt af dette krav inden for 14 dage hvis adspurgt.

8. Øvrige anbefalinger

8.1. Miljøstyrelsens anbefalinger

Det anbefales at orientere sig i Miljøstyrelsens tips om plejemidler til børn og følge praksis som beskrevet på styrelsens hjemmeside: <https://mst.dk/kemi/kemikalier/saerligt-for-borgere-om-kemikalier/groenne-tips/din-personlige-pleje/plejemidler-til-boern/>

Emballage

Emballage omfatter krav til produkternes primære, sekundære og tertiære emballage. Ved primær emballage forstås den nære emballage, tættest på produktet. Ved sekundær emballage forstås emballagen, der samler et antal produkter og ved tertiær emballage forstås transportemballagen.

9. Emballage – anbefalinger

For at minimere miljøpåvirkningen fra emballager anbefales det vægte positivt, at leverandøren løbende arbejder på at reducere miljøbelastningen fra og mængden af emballager fx ved at anvende emballage af genanvendte materialer eller ved at indgå en tilbagetagingsordning.

Det anbefales, at det højeste mulige ambitionsniveau for emballage anvendes. Ambitionsniveauet afklares i markedsdialogen, og indgår som minimumskrav til emballage i aftalen med leverandøren.

Det anbefales at orientere sig i Aarhus Kommunes plaststrategi for mere inspiration:

<https://www.aarhus.dk/demokrati/politikker-og-planer/klima-energi-og-forsyning/plaststrategi/>

Det anbefales desuden at orientere sig på <https://denansvarligeindkober.dk/emballage-og-plast> og benytte de nordiske kriterier for mere bæredygtig emballage samt de tværkommunale principper for cirkulær emballage

Krav til Emballage er defineret i Svanemærkets kriteriedokument for produktspecifikke krav for legetøj, generation 3, krav O84-O90. Relevante kriteriesæt: <https://www.svanemaerket.dk/krav/legetoj-095#kriteriedokumenter>